

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

**KADIN CİNSELLİĞİNİN SÖYLEMSEL İNŞASI VE
NAMUS CİNAYETLERİ: ŞANLIURFA ÖRNEĞİ**

Doktora Tezi

Ayşe Nevin Yıldız

Ankara-2009

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM:

KADIN CİNSELLİĞİNİN SÖYLEMSEL İNŞASI VE CİNSEL İDEOLOJİ	21
1.1. Cinsel İdeoloji ve Cinsiyet Eşitsizlikleri Arasındaki İlişki	23
1.1.1. Cinsel İdeoloji ve Şiddet.....	33
1.2. Ataerkil Yapı ve Kadın Cinselliğinin/Doğurganlığının Denetimi Sorunu	44
1.2.1. Ataerkil Yapı Öncesi Kadın Cinselliğinin/Doğurganlığının Denetimi Sorunu	45
1.2.2. İlk Yasak (Ensest) ve İlk Yasa (Dışevlilik): Kültürün Ataerkilliği.....	54
1.2.3. Ataerkil Yapı ve Pratiklerin Özel/Kamusal Alan Ayrımı Çerçevesinde Analizi	67
1.2.3.1. Tarihsel Dönüşümü İçerisinde Özel/Kamusal Alan Ayrımı ve Kadın Cinselliğinin/Doğurganlığının Denetimi Sorunu	69
1.2.3.2. Liberal Teori, Özel/Kamusal Alan Ayrımı ve Kadın Cinselliğinin/Doğurganlığının Denetimi Sorunu	77
1.2.3.2.1. Geleneksel Ataerkillikten Modern Ataerkilliğe: Kadın Cinselliğinin Denetimi Sorunu	79
1.3. Namus Olgusunun Arkaplanı Üzerine Bir Tartışma.....	95
1.3.1. Namus Olgusu, Cinsellik ve Cinsiyet Eşitsizlikleri Arasındaki İlişki.....	97
1.3.2. Namus Olgusunun Maddi ve Ahlaki Bileşenleri: Kadın/Toprak/Soyluluk.....	103
1.3.2.1. Soyluluk, Baba Yanlı Kuzen Evliliği ve Kadınların Kandaşlığı	109
1.3.2.1.1. Kadının Yabancılığı	113

1.3.3.	Klasik Ataerkillikten “Modern Ataerkiye” Namus Olgusunda Yaşanan Dönüşümler	120
1.3.3.1.	Dönüşen İçeriği, İşlevleri İle Namus Olgusu.....	123
1.3.3.1.1.	Namus Olgusunun Bir Biyo-politik Olarak Düşünülebilirliği	123
1.3.4.	Kadın Hazzı: Yasakların Yükseldiği Yer ve Namus Olgusu	127

İKİNCİ BÖLÜM:

KADIN CİNSELLİĞİNİN SÖYLEMSEL İNŞASI VE NAMUS CİNAYETLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ: ŞANLIURFA’DA NAMUS ÜZERİNE	132
2.1. Şanlıurfa’nın Sosyo-Ekonomik ve Etnik Yapısının Namus Olgusu Ve Namus Cinayetleri Özelinde Analizi	133
2.1.1. Araştırma İçin Şanlıurfa’nın Seçilmesi.....	138
2.1.2. Araştırma Yöntemi ve Örnekleminin Belirlenmesi	146
2.1.2.1. Örneklem ve Sahada Karşılaşılan Sorunlar	147
2.2. Aşiretin, Akrabaların, Ailenin Namusu (Kadın) Olmak: Dönüşen Şanlıurfa’da Aynı Kalan Namus.....	153
2.2.1. Şanlıurfa’da Hakim Maddi/Ahlaki Örgütlenme Yapısı ve Namus Olgusu: Kadın Tenine, Toprak Kokusuna.....	169
2.2.1.1. Akrabalık Dünyası ve Namus Olgusu.....	170
2.2.1.1.1. Toprak ve Kadın Üzerinden Sürdürülen Mücadele.....	175
2.2.1.1.2. Baba Yanlı Kuzenlerle Girilen İşbirliğinin Kentte Aldığı Özgün Biçimler ve Kadınlar Açısından Sonuçları: Amcaminoğlu, Kardeşim, Bacımın Kocası, Arkadaşım, İş Ortağım.....	179
2.2.1.2. Aşiret-Hücre İşbirliği: Hücreler ve Odalar Adı Altında Ortaya Çıkan Dini Örgütlenmelerin Gündelik Yaşamı Düzenlemedeki Etkisi.....	186
2.2.1.3. Hakim Ahlaki Örgütlenme Yapısı ve Namus: Ortak Köken Miti ve Soyluluğa İlişkin Söylem.....	192
2.2.1.3.1. Akraba İçeridendir, İçeri Temizdir, Temiz Olan Namusludur.....	194
2.2.1.3.2. Kadınların Kandaşlığı ve Namus Olgusu Arasındaki İlişki: Ne İçeride Ne Dışarıda, Ne Akraba, Ne Yabancı, Arafta Kalan Kadınlar.....	200
2.2.1.3.2.1. Kadın Gözünden Kadın Akrabalığı: Ataerkil Pazarlık ve Baba Evi.....	205

2.2.1.3.2.2. Namus/Soy ve Kadın Doğurganlığı: Soyun Aktarılmasında İnkâr Edilen Kadın Payı.....	207
2.2.1.3.2.2.1. Namusun Belirleyeni: Süt mü, Kan mı, Kadın mı, Erkek mi.....	208
2.2.1.4. Kadın Olmak, Arafta Kalmak ve Namus Olmak.....	211
2.2.2. Geniş Hane Yapılarından Çekirdek Aileye: Dönüşen ve Aynı Kalan Namus.....	215
2.2.2.1. Soyluluk Yerine Temizlik:	
Namus Olgusunda Yaşanan Dönüşümler.....	217
2.2.2.2. Namusun Özeli ve Kamusalı	222
2.2.2.2.1. Cinsel Ahlak ve Rıza	224
2.2.2.2.1.1. Namusun Yeni Bekçisi: Temiz Ahlak	227
2.2.2.2.1.1.1. Temiz Ahlak ve Eğitim	230
2.2.2.2.1.1.2. Temiz Ahlak ve Aşk.....	234
2.2.2.2.1.1.3. Temiz Ahlak ve Boşanma	237
2.2.2.3. Eğitim/Akıl/Ahlak ve Namus Arasında Kurulan İlişki.....	238
2.2.3. Kadın Hazzının Varlığı/Yokluğu ve Namus Olgusu Üzerine Bir Tartışma.....	240
2.2.3.1. Şiddet ve Cinsellik Arasında Kurulan Zihinsel İlişki Üzerine Bir Tartışma.....	241
2.2.3.2. Namus Olgusu ve Toplumsal Cinsiyet/Cinsiyet Arasındaki İlişki.....	246
2.2.3.2.1. Namus Olgusunun Bileşenleri: Ahlak-Namus ve Toplumsal Cinsiyet/Cinsiyet İlişkisi.....	248
2.2.3.3. Eril İktidarın Bir Denetim Aracı: Namus	251
2.2.3.3.1. Erkek Gözünden Erkek/Kadın Hazzı ve Namus Olgusu	252
2.2.3.3.2. Kadınların Kadın/Erkek Hazzına Bakışı: Namusu Kabul Eden ve Ona Direnin Namus Tanımları.....	259
2.2.3.3.2.1. Geleneksel Tanımlar İçinde “Arlı Kadın” Olmanın Koşulları ve Kazançları.....	260
2.2.3.3.2.2. Ne Utanç Ne Şeref: Temiz/Güzel Ahlak.....	264
2.2.3.3.3. Namus Ya Da Değil: Hazzın Denetimine İlişkin Verilen Eğitimin Kadınlar Açısından Yorumlanması.....	267
2.2.3.3.3.1. “Köylünün” Haz Terbiyesi ve Anneler	269

2.2.3.3.2. “Şehirli” Annelerin Kızlarına Verdiği Haz Terbiyesi.....	276
2.2.3.4. Namusun Varlığı, Hazzın Yokluğu Üzerine Bir Tartışma: Şiddetin Varlığı-Yokluğu.....	281
SONUÇ.....	286
EK1	312
EK2	325
KAYNAKÇA.....	333
ÖZET	348
SUMMARY	350